

Nazareno Padellaro: *Faschistische Schule und Erziehung in Italien*. Aus dem Italienischen übertragen von *J. M. Wiesel*. Weimar, 1934. (N. 8-r., 141 l.)

Ez az igen érdekes munka, amelynek eredetijét, sajnos, nem sikerült megszereznem, mindenekelőtt az egyetemes pedagógiai irodalomnak alapos ismeretéről tanúskodik. Amikor azt a kérdést veti fel, hogy van-e sajátos fasiszta pedagógia, először is arra utal, hogy minden pedagógus a maga külön istenét imádja. Így Spencer a természetet, Comte a humanitást, Rousseau a szabadságot, Freud a szexuális elemet, Durkheim és Dewey a társadalmat, Emerson az egyént, Wundt a kultúrát. Mindezekkel szemben a fasiszta pedagógiának talán legjellemzőbb vonása az, hogy Mussolininak, szerzőnk szavai szerint „a legnagyobb nevelőnek“ sugallatára egy pillanatra sem szűnik meg az egyetemes olaszság érdekeit szem előtt tartani. Tehát a felnőttekre állandóan s éppoly erőteljesen ráirányítja figyelmét, mint a gyermekekre. A világban csak egyetlen olyan dolgot ismer, aminek magasabbfokú erkölcsi valóságértelme van, mint az egyének, s ez: a közösség. Minden emberben megvannak a képességek arra, hogy társadalmi szokásokat szívjon fel magába és szociális érzékre szert tegyen. Legelsősorban a gyermeknek ilyenfajta képességeit törekedjék a társas élet mikrokozmosza, az iskola megfogni, megedzeni és a nagy társas közösség későbbi tipikus munkálataira alkalmassá tenni.

Legnagyobb hatást tesznek reánk Padellaro művének ama részletei, amelyek a régi és a mai olasz iskola közt fennálló óriási különbségeket szemléltetik. Olaszország jelenlegi tanügyi állapotának *Gentile* a megteremtője, akinek nemzetnevelési miniszteri működése 1922 október 31-től 1924 július 1-ig tartott. Padellaróval egyetemben alkotott reformjának életbelépte előtt az olasz iskolákban igen sok hiba volt. A diákok és tanítómestereik huzamos ideig sztrájkoltak. A hallgatók egyáltalán nem jártak el a főiskolai előadásokra. A legkülönbébb szakértekezéseket, amelyek vizsgálatok alapjául szolgáltak, olcsó pénzen meg lehetett szerezni a könyvpiacra. Az okleveleket, doktori diplomákat könnyen osztogatták. Az országgyűlés iskolai kérdésekkel semmit sem törődött. *Gentile* reformjának első lépése a vallástanítás bevezetése volt az elemi és középiskolákba. Ezzel párhuzamosan a művészetek iránt való érdeklődés felkeltése is a legelső célkitűzések között szerepelt. A tanítás keretében az iskolai és házi feladatok, fogalmazások, rajzok s egyebek elkészítése, mint a szivárvány színei, összhangzatosan fonódtak egymásba. A tantermekben lassanként vidám, derűs hangulat honosodott meg, de egyúttal komoly munkaszellem is. A gimnázium újra humanista-történeti alapon álló kultúrintézetté nőtte ki magát, amely az ifjúságot az életben s a politikában reá váró nagy feladatok megoldására vértézi fel s képezi ki, nem feledkezvén meg arról a kötelezettségéről sem, hogy a rábízott ifjakból mindenkifőlött önmagukat megbécsülő erkölcsös lényeket formáljon.

Az új rendszer száműzött minden olyan tananyagot, amely lélektelen szárazságával, sem a múltba, sem a jelenbe bekapcsolódni nem tudó rideg összefüggéstelenségével legfeljebb csak a növendékek untatására volt jó. Ellen-

ben megkövetelte a néplélek kutatását és legkülönfélébb megnyilvánulásaiban való ismertetését, az olasz nemzet s az emberiség nagy géniuszai jelentőségének a tanulók felfogóképességéhez mért feltárását, különösen pedig azt, hogy tanító és tanár egyaránt eleven, az érdeklődést állandóan ébren tartó módszerrel tanítsa szaktárgyát.

A tájszólásokat régebben folyton támadták és megvetették, a nyelv eltévelyedéseinek tekintették őket. Aki tájnyelven beszélt vagy írt, lesajnálták, esetleg le is nézték. Most, az általános megújulás nyomán ismét polgárjogot nyertek a dialektusok. Az új tanítástervek nemcsak hogy nem feledkeztek meg a népi vonásokról, a tájnyelvi s tájköltészeti értékekről, hanem ki is mondták, hogy a népművészettel és népkultúrával való összefüggések megmagyarázását az egész oktatás alapépítményévé kell tenni. Ennek a szellemnek folyományképen a mostani olasz diákság már szeretettel hallgatja és énekli a népdalokat s egyáltalán örömmel karol fel mindent, ami az itáliai ősi néplélekből sarjadzik ki.

Természetesen a fasiszta pedagógusok gondolkodása is gyökeresen más, mint amilyen az előző korszak tanítómestereié volt. Anyagi ellátásuk napjainkban úgyszólván teljesen kielégítő. Fizetési kérdéseken nem sopánkodnak, mint azelőtt. Sokat tárgyalják a módszertan kérdéseit és gyakori eset, hogy munkaidejükön túl is lelkesen áldoznak a fasizmus tanügyének oltárán.

Az olasz állampolitikának egyik sarkalatos alap gondolatából ered az az érdekes jelenség, hogy különösen a leányiskolákban nyomatékosan és szüntelenül hangoztatják az ifjúságnak a termékenységgel való örök kapcsolatát. A természetnek, a földnek ősi termőerejére mutatnak rá. Sohasem fog eszébe jutni senkinek, hogy azt pusztá divatból kipusztítsa. Ez éppen olyan bűn lenne, mint amilyen bűnözés a nő termőképességének ok nélküli tönkretétele.

Padellaro rendkívül tanulságos könyvéből csupán egy megállapítást óhajtok még kiemelni. Azt, hogy az egész mai ifjúság valósággal rajong Mussoliniért. Ez nem is csoda, ha meggondoljuk, hogy a Duce a fiatalságnak őszinte, melegszívű barátja és vezére.

Láczér István.

1. La formation professionnelle du personnel enseignant secondaire. 1935, 206 lap. — 2. Les conseils de l'instruction publique. 1935, 180 lap. Publications du Bureau International d'Éducation, Genève. Nos 40—41.

A genfi Nemzetközi Nevelésügyi Hivatal kiadványsorozatának ez a két legújabb kötete az összehasonlító oktatásügynek mostanában méltán felkarolt területére tartozik: hivatalos tanügyi adatok alapján készült két értékes monográfia, egyúttal összefoglaló előkészítő jelentések a Genfben július havában megtartott IV. nemzetközi közoktatásügyi kongresszus számára. Anyagbeszerzés és feldolgozás tekintetében mindkét munka az immár bevált eljárást követi: az anyagnak birtokába a közoktatásügyi minisztériumokhoz intézett kérdések útján jutott, a feldolgozás pedig ezt a rendet követi: bevezetés, tárgyi szempontok szerint való összefoglalás és a nyersanyagnak országonként való felsorolása. Ezzel a logikus módszerrel megkönnyíti a szakember-